

GENÇLER İÇİN *KADINLARA KARŞI HER TÜRLÜ AYRIMCILIĞIN ORTADAN KALDIRILMASI SÖZLEŞMESİ (CEDAW)*

GENÇLER İÇİN KADINLARA KARŞI HER TÜRLÜ AYRIMCILIĞIN ORTADAN KALDIRILMASI SÖZLEŞMESİ (CEDAW)

YAZARLAR:

POOJA KHANNA
RAV KARKARA
ZACHARY KIMMEL

İÇİNDEKİLER

KADINLARA KARŞI HER TÜRLÜ AYRIMCILIĞIN ORTADAN KALDIRILMASI SÖZLEŞMESİ (CEDAW) NEDİR?	1
CEDAW Neden Önemlidir?	2
CEDAW ve Gençlik	2
CEDAW'ın Etkileri	4
CEDAW ve Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları	5
Kısaca CEDAW	6
CEDAW'IN MADDELERİ	7
CEDAW'IN GENÇLER İÇİN ÖZETİ	14
Kaynaklar	15
Teşekkür	15

KADINLARA KARŞI HER TÜRLÜ AYRIMCILIĞIN ORTADAN KALDIRILMASI SÖZLEŞMESİ NEDİR?

Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi, kısa adı ile CEDAW (The Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women), taraf devletlerin hayatın her alanında kadınlara karşı her türlü ayrımcılığı ortadan kaldırmayı ve kadınlara her alanda eşit haklar sağlamayı teşvik eden uluslararası bir sözleşmedir. CEDAW, uluslararası kadın hakları bildirgesi olarak tanımlanır.

Birleşmiş Milletler üye devletleri, CEDAW'ı 18 Aralık 1979 tarihinde kabul etti. 2016 itibarıyla **CEDAW'a taraf olan devlet sayısı 189 oldu¹**. Sözleşmeyi kabul ederek, devletler kadınların ve kız çocuklarının erkekler ve oğlan çocukları ile eşit hak ve fırsatlara erişimlerini güvence altına alacağını taahhüt etti.²

1 https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=IND&mtmsg_no=IV-8&chapter=4&clang=_en

2 Türkiye, CEDAW'ı 1985 yılında imzaladı.

CEDAW NEDEN ÖNEMLİDİR?

CEDAW, **uluslararası hukukun bir parçasıdır ve Sözleşmeyi onaylayan devletler için hukuken bağlayıcıdır.**

Cinsiyete dayalı ayrımcılık, Medeni ve Siyasi Haklara ilişkin Uluslararası Sözleşme gibi farklı uluslararası insan hakları sözleşmeleriyle yasaklanmıştır. Fakat CEDAW **kadınların insan haklarını kapsamlı bir şekilde ele almaktadır.** Sözleşme, kadınlara ve kız çocuklarına karşı her türlü ayrımcılığın ortadan kaldırılması ve kadınların ve kız çocuklarının hayatın her alanında haklarının güvence altına alınmasına odaklanmaktadır.

CEDAW, taraf devletlerin kamusal alanda olduğu kadar aile içinde ve özel alanlarda da ayrımcılığı ortadan kaldırmasını talep eder. Kadınlara ve kız çocuklarına karşı **her türlü ayrımcılığın sona erdirilmesi için geleneksel toplumsal cinsiyet rollerinin ve kalıp yargıların ortadan kaldırılması gerektiğini vurgular.**

CEDAW, kadınlar ve kız çocukları için **eşit erişim, eşit fırsatlar ve eşit sonuçlar** olması gerektiğini vurgulayan **'tam eşitlik' veya 'sonuçlarda eşitliği' sağlamayı amaçlamaktadır.** Taraf devletleri kadınlar ve kız çocuklarının eşit bir şekilde yaşayabilmeleri için gerekli olabilecek tüm önlemleri almakla yükümlü kılar.

"KADINLARIN VE KIZ ÇOCUKLARININ İNSAN HAKLARI, EVRENSEL İNSAN HAKLARININ DEVREDİLEMEZ, AYRILMAZ VE BÖLÜNMEZ BİR PARÇASIDIR."

— Viyana Deklarasyonu ve Eylem Programı, 1993, paragraf 18

**2016 İTİBARIYLA
CEDAW'A TARAF
OLAN DEVLET
SAYISI 189'dur.**

CEDAW VE GENÇLİK

CEDAW yukarıda belirtilen tüm nedenlerden dolayı **önemli olmakla** beraber aynı zamanda **gençler** için de önemlidir! CEDAW esas olarak 'kadın haklarını' ele alsa da, Sözleşme bir yaşam döngüsü

CEDAW ÖNEMLİDİR, ÇÜNKÜ KADINLARIN İNSAN HAKLARINI KAPSAMLI OLARAK ELE ALIR...

yaklaşımını yansıtmaktadır ve devletler kadınlar ve kız çocuklarının eşit haklarını sağlamakla yükümlüdür. CEDAW'ın odaklandığı ayrımcılık türleri ve alanları **kız çocukları ve genç kadınlar da dahil olmak üzere her yaştan kadın için önemlidir.**

Aktivistler ve sivil toplum kuruluşları (STK) kadar toplumun tüm bireyleri, **genç kadınlar ve genç erkekler de hükümetlerin CEDAW'ın uygulanmasındaki yükümlülüklerini yerine getirmesinde önemli bir role sahiptir.**

Genç kadınlar ve genç erkekler, kadınların ve kız çocuklarının haklarının ihlal edilip edilmediğini izleyebilirler. CEDAW'ı ve/veya İhtiyari Protokolü'nü henüz onaylamamış ülkelerde, Sözleşmenin onaylanması için savunuculuk yapabilirler.

CEDAW'a taraf olan ülkelerde gençlik grupları, yerel ve ulusal STK'lar CEDAW'ın uygulanmasında kaydedilen ilerlemelere dair resmi raporlara ve periyodik raporlara katkıda bulunabilir, karşılaşılan zorluklara dikkat çekebilir ve hükümetin kadınların ve kız çocuklarının haklarını Sözleşmeye uygun olarak koruması ve geliştirmesi için öneriler verebilir. Tüm bölgelerden 23 bağımsız uzmandan oluşan Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Komitesi (CEDAW Komitesi) raporları değerlendirir ve CEDAW'ın uygulanmasını denetler.

**GENÇ KADINLAR VE
GENÇ ERKEKLER
KADINLARIN VE KIZ
ÇOCUKLARININ HAKLARI
İÇİN SAVUNUCULUK
YAPABİLİR.**

GENÇ KADINLAR VE ERKEKLERİN, KADINLARIN VE KIZ ÇOCUKLARININ HAKLARINI ÖĞRENMELERİ TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİNE KATKI SAĞLAR.

Ayrıca STK'lar CEDAW Komitesine, CEDAW'ın uygulamasıyla ilgili olarak ülkenin resmi raporuna yansımamış eksiklikleri ya da zorlukları kapsayan 'gölge raporlar' sunabilir. **CEDAW Komitesi ülke**

raporunu değerlendirdikten sonra periyodik rapora ilişkin nihai gözlemler yayınlar. Genç kadınlar ve erkekler, hükümetin hukuki ve siyasi reformları başlatması için savunuculuk faaliyetleri yürütürken nihai gözlemlerden faydalanabilir.

Kadınlar ve kız çocukları da hakları ihlal edildiği takdirde, bulundukları ülke Sözleşmenin İhtiyari Protokolü'nü onaylamışsa, (bireysel veya grup olarak) CEDAW Komitesine şikâyetle bulunabilir.

CEDAW, AİLEDE, TOPLUMDA VE ÜLKEDE TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİNİN SAĞLANMASI İÇİN ÖNEMLİ BİR YOL HARİTASIDIR.

Genç kadınlar ve genç erkeklerin kadınlar ve kız çocuklarının haklarını öğrenmeleri, eşitsizliklere sebep olan kalıp yargıların farkında olmaları ve **her türlü ayrımcılığın üzerine gidip eşitliği, kapsayıcılığı ve saygıyı teşvik etmeleri toplumsal cinsiyet eşitliğine katkı sağlar.**

CEDAW'IN ETKİLERİ

CEDAW, ülkelerde adli kararlara, anayasal, hukuki ve politika reformlarına zemin hazırlayarak, tüm dünyada kadın haklarının ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasında önemli bir araç olmuştur.

Birçok ülkede CEDAW anayasalarda kadınlarla erkekler arasında eşitliği güvence altına alan ve kadınların insan haklarının korunmasında anayasal bir temel sağlayan hükümlerin güçlendirilmesine yardımcı olmuştur. Genel anlamda ve istihdam gibi belirli alanlarda ayrımcılığı yasaklayan mevzuat, yasal çerçevelerin standart bir bileşeni haline gelmiştir. Devletler medeni kanun, ceza

kanunu ve aile hukukundaki ayrımcılık içeren hükümleri CEDAW ile uyumlu hale getirmek için yürürlükten kaldırmıştır. Kadınların konumunu iyileştirmeyi amaçlayan eşitliğe dayalı yasalarını benimsemiş, seçimle gelinen görevlerdeki kadınların sayısını artırmak üzere kotalar belirlemiş ve kadınlara yönelik şiddeti önlemek için yeni mevzuat ve eylem planlarını yürürlüğe koymuştur. Dünyanın dört bir yanında mahkemeler CEDAW'ın sağladığı bilgi ve rehberlik doğrultusunda toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik giderek daha fazla içtihat hukuku geliştirmektedir.

**CEDAW İLE KADINLARIN
İNSAN HAKLARI
SAĞLANABİLİYOR VE BU
SAYEDE KADINLARIN VE
KIZ ÇOCUKLARININ
GÜÇLENMESİ
DESTEKLENİYOR.**

CEDAW VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI

2015 yılında, Birleşmiş Milletler'e üye devletler, gelecek 15 yılın Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ve hedeflerini belirleyerek 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemini ve 17 Sürdürülebilir Kalkınma Amacını (SKA) kabul etti. Toplumsal cinsiyet eşitliğine özel ayrı bir hedef olan SKA 5, toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamaya ve tüm kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesine odaklanmaktadır. SKA 5 ilk amaç olarak kadınlar ve kız çocuklarına karşı her türlü ayrımcılığın ortadan kaldırılmasını hedefler.

Toplumsal cinsiyet eşitliği, sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasında bir ön şart olarak kabul edilir ve diğer tüm SKA'larla bağlantılıdır. **SKA'lar ve CEDAW ile birlikte dünya liderleri; toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması, tüm kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesi ve her türlü ayrımcılığın ortadan kaldırılması için bir yol haritasına, insan hakları kurumlarına, uygulama ve izlenebilirlik için mekanizmalara ve taahhütlere sahiptir.**

**SÖZLEŞME; KADIN VE KIZ
ÇOCUKLARININ MEDENİ,
ŞİYASİ, EKONOMİK, SOSYAL
VE KÜLTÜREL HAKLARDAN
YARARLANMASINI VE
CİNSİYETE DAYALI
AYRIMCILIĞIN ORTADAN
KALDIRILMASINI GEREKTİREN
HÜKÜMLERİ TEK BİR
BAĞLAYICI BELGEDE BİR
ARAYA GETİRİR.**

KISACA CEDAW

Sözleşme; kadın ve kız çocuklarının medeni, siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel haklardan yararlanmasını ve cinsiyete dayalı ayrımcılığın ortadan kaldırılmasını gerektiren hükümleri tek bir bağlayıcı belgede bir araya getirir. Eğitimden istihdama ve sağlığa, siyasal katılımdan aile hayatına, insan ticareti gibi konulardan kırsal alanlarda yaşayan kadınların durumuna, yasalardan politika önlemlerine kadar birçok konuyu kapsar. Özellikle kadınlar ve kız çocuklarına karşı ayrımcılık alanlarını tanımlar ve bu alanlardaki ayrımcılığı ortadan kaldırmanın yollarını belirler. CEDAW süreci, gerçek hayatta eşitliğin sağlanması için devletlerde, toplumda ve ailede toplumsal cinsiyet ilişkilerini dönüştürmek için bir yol haritasıdır.

CEDAW, taraf olan devletlerin üstlenmekle yükümlü olduğu 30 madde içerir. 1'den 4'e kadar olan maddeler, devletlerin eşit hakları teşvik etmek ve kadınlar ve kız çocuklarına karşı ayrımcılığı ortadan kaldırma yönünde taahhütlerinin niteliğini ve kapsamını ana hatlarıyla belirtir. 5'ten 16'ya kadar olan maddeler eğitim, istihdam, sağlık hizmetleri, siyasal ve sosyal hayattaki ayrımcılık gibi ortadan kaldırılması gereken belirli ayrımcılık biçimlerinin çerçevesini oluşturur. 17'den 30'a kadar olan maddeler ise, CEDAW'ın uygulanma süreçlerini ve ülkelerin her dört yılda bir ilerlemelerini raporlama gerekliliği gibi izleme yöntemlerini açıklar.

SÖZLEŞMENİN MADDELERİ

MADDE 1

Kadınlara ve Kız Çocuklarına Karşı Ayrımcılığın Tanımı

Kadınlara ve kız çocuklarına karşı ayrımcılık, onlara insan haklarından yararlanmalarını engelleyecek şekilde erkekler ve oğlan çocuklarından farklı muamele edilmesi anlamına gelir. CEDAW, ayrımcılığın siyasal, ekonomik, medeni, sosyal ve kültürel alanlar dahil kamusal ve özel hayatın tüm alanlarında gerçekleşebileceğini belirtir. Bir ülkenin yasalarının kadınların oy kullanmasına, okula gitmesine veya mülk sahibi olmasına izin vermemesi 'doğrudan ayrımcılığa' bir örnektir. 'Dolaylı ayrımcılığın' bir örneği ise, polis memurluğu gibi bir işte pek çok kadının karşılayamayacağı asgari boy ve/veya kilo kriterlerinin olmasıdır. 'Tam eşitlik' veya 'sonuçlarda eşitlik' doğrudan veya dolaylı ayrımcılığın var olduğu yerde gerçekleşemez.

MADDE 2

Ayrımcılığı Ortadan Kaldırma Yükümlülükleri

CEDAW'a taraf olan devletler kadınlara ve kız çocuklarına karşı her türlü ayrımcılığı ortadan kaldırmak için gerekli adımları atmakla yükümlüdür. Yükümlülükleri arasında kadınları ayrımcılığa karşı koruyan yasalar ve politikalar oluşturmak ve ayrımcı nitelikteki mevcut tüm yasaları, politikaları, gelenekleri ve uygulamaları kaldırmak da vardır. CEDAW aynı zamanda anayasaların ve diğer yasal düzenlemelerin kadınlar ve kız çocukları ile erkekler ve oğlan çocuklarının eşitliği ilkesini içermesi gerektiğini belirtir.

MADDE 3

Uygun Önlemler

Devletler CEDAW'a taraf olarak kadınların ve kız çocuklarının siyasal, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlar dahil olmak üzere toplumun tüm alanlarında temel hak ve özgürlüklerden yararlanmalarını güvence altına alacak her türlü uygun önlemi almalıdır.

MADDE 4

Geçici Özel Önlemler

Devletler, kadınların ve kız çocuklarının geçmişten bu yana süregelen eşitsizlikler sebebiyle dezavantajlı oldukları alanlarda tam eşitliği daha hızlı gerçekleştirmek için geçici özel önlemler almalıdır. Geçici özel önlemlere örnek olarak siyasette kadınlar için kota belirlenmesi verilebilir. Bu geçici önlemler toplumsal cinsiyet eşitliğine doğru ilerlemeyi hızlandırmak için ve yalnızca toplumsal cinsiyet eşitliği sağlanana dek kullanılır. Bu önlemler erkeklere ve oğlan çocuklarına karşı ayrımcılık olarak nitelendirilmez ve eşitsizlikler var olduğu sürece uygulanmalıdır.

MADDE 5

Toplumsal Cinsiyete Dayalı Kalıp Yargılar

Devletler, kadınlar, kız çocukları, erkekler ve oğlan çocukları arasında ayrımcılığı sürdüren, kadınlar ve kız çocuklarının tam potansiyellerine ulaşma fırsatlarını sınırlandıran toplumsal cinsiyete dayalı zararlı kalıp yargıları değiştirmeye çalışmalıdır. Kadınlar ve kız çocuklarının spor yapmamaları ya da erkeklerin veya oğlan çocuklarının ev işi yapmamaları gerektiğine dair düşünceler bu tür kalıp yargılara örnek gösterilebilir. Devletler, anneliğin sosyal bir işlev olduğuna ve çocuk yetiştirmenin kadınlar ve erkekler arasında paylaşılan bir sorumluluk olduğuna dair doğru anlayışı aile eğitimine yerleştirmelidir.

MADDE 6

İnsan Ticareti ve Fuhuş

Devletler, kadınlar ve kız çocuklarına yönelik fuhuşu ve insan ticaretini ortadan kaldırmalıdır. Kadınlar ve kız çocukları tüm dünyada insan ticaretinde kullanılmakta ve düşük ücretli işler veya cinsel ilişki için istismara maruz bırakılmaktadır.

MADDE 7

Siyasal ve Kamusal Yaşam

Devletler, siyasal ve kamusal yaşamda kadınlar ve kız çocuklarına karşı ayrımcılığı ortadan kaldırmalıdır. Bu, eşit bir şekilde; oy kullanma, kamu görevlerine aday olma ve bu görevlerde yer alma, siyasi partilere ve süreçlere katılma, sivil toplum kuruluşları, sendikalar gibi hükümet dışı kuruluşlar ile ülkenin kamusal ve siyasal yaşamıyla ilgili kuruluşlara katılımı kapsar.

MADDE 8

Uluslararası Düzeyde Katılım

Devletler, kadınların ve kız çocuklarının ülkelerini uluslararası düzeyde temsil etmeleri ve Birleşmiş Milletler gibi hükümetler arası kuruluşların çalışmalarına katılmaları için eşit haklara sahip olmalarını sağlamalıdır.

MADDE 9

Milliyet

Devletler, kadınların kendileri ve çocukları için bir vatandaşlığa geçme, vatandaşlığı koruma veya değiştirme konularında erkeklerle eşit haklara sahip olmasını güvence altına almalıdır. Devletler, kadınların yabancı eşlerini kendi uyruklarına geçirmelerine erkeklerle eşit şartlarda izin vermelidir.

MADDE 10

Eğitim

Devletler, eğitimde kadınlar ve kız çocuklarına karşı ayrımcılığı ortadan kaldırmalı ve onlara eşit haklar sağlamalıdır. Buna tüm seviyelerde eğitime ve mesleki eğitime eşit erişim dahildir. Kadınlar ve kız çocuklarına erkekler ve oğlan çocuklarıyla aynı müfredatlar, sınavlar, öğretim standartları, burs erişimleri ve donanım sağlanmalıdır. Kadınlar ve kız çocukları, spor ve beden eğitimi faaliyetlerine katılmaları, sağlık ve aile planlaması eğitimlerine erişmeleri konusunda da ayrımcılığa maruz bırakılmamalıdır. Devletler, kadınlar ve kız çocuklarının okulu bırakmalarına neden olan etkenleri ele almalı, okuldan erken ayrılan kadınların ve kız çocuklarının okula dönerek eğitimlerini tamamlamalarına destek olmalıdır. Son olarak, devletler ders kitaplarını, müfredatı ve öğretim yöntemlerini yeniden düzenlemek de dahil olmak üzere okullarda toplumsal cinsiyete dayalı kalıp yargıları ve ayrımcılığı ortadan kaldırmalıdır.

MADDE 11

İstihdam

Devletler, istihdamda kadınlar ve kız çocuklarına karşı ayrımcılığı ortadan kaldırmalıdır. Bu, kişinin kendi mesleğini seçmesi için fırsat eşitliğini ve eşit değerdeki işlerde eşit ücret almasını sağlamayı da kapsar. Kadınların sağlıklı ve güvenli çalışma koşullarının yanı sıra emeklilik, işsizlik, hastalık ve yaşlılık için sosyal güvenliğe eşit erişimi olmalıdır. Kadınlar evli, hamile, yeni doğum yapmış ya da çocuklarına bakmakta olduğu için ayrımcılığa maruz bırakılmamalıdır. Kadınlara doğum izni verilmelidir ve devletler ebeveynlerin iş ve aile sorumluluklarını yerine getirebilmeleri için onlara destek verilmesini teşvik etmelidir. Kendilerine zararlı olabilecek işlerde çalışan kadınlara hamilelik döneminde özel koruma sağlanmalıdır.

MADDE 12

Sağlık Hizmetleri ve Aile Planlaması

Devletler, sağlık hizmetlerine erişimde eşitliği güvence altına almalı ve kadınlar ve kız çocuklarına karşı sağlık hizmetlerinde ayrımcılık yapılmamasını sağlamalıdır. Kadınlar ve kız çocuklarının aile planlaması için sağlık hizmetlerine erişimi olmalıdır. Devletler, hamilelik, doğum ve doğum sonrası dönemler için uygun ve gerekli durumlarda ücretsiz hizmetler vermelidir. Ayrıca, kadınlara hamilelik ve emzirme sürecinde yeterli beslenme sağlanmalıdır.

MADDE 13

Ekonomik ve Sosyal Hayat

Devletler, ekonomik ve sosyal hayatın tüm alanlarında kadınlara ve kız çocuklarına karşı ayrımcılığı ortadan kaldırmalıdır. Kadınlara ve kız çocuklarına aile yardımları, banka kredileri ve mortgage konularında erkekler ve oğlan çocuklarıyla aynı haklar tanınmalı, spor ve diğer kültürel faaliyetlerde yer almaları için eşit fırsatlar sunulmalıdır.

MADDE 14

Kırsaldaki Kadınlar ve Kız Çocukları

Devletler, kırsal alanda yaşayan kadınlar ve kız çocuklarının onlara özgü sorunlarını ve ailelerinin yaşamlarını sürdürmeleri için oynadıkları önemli rolü dikkate almalıdır. Sözleşmedeki tüm yükümlülükler kırsal alanlarda yaşayan kadınlar ve kız çocukları için de yerine getirilmelidir ve devletler, kadınlar ve kız çocuklarının kırsal kalkınmadan erkekler ve oğlan çocukları ile eşit düzeyde faydalanmalarını sağlamalıdır. Hizmetlere, eğitime, istihdam fırsatlarına ve sosyal eşitlik planlarına erişim bağlamında kırsal topluluklardaki kadınlar ve kız çocuklarının belirli ihtiyaçları karşılanmalıdır ve devletler kırsal alanlarda yaşayan kadınlar ve kız çocuklarına yönelik ayrımcı engelleri ortadan kaldırmalıdır. Bu, uluslararası bir sözleşmede kırsaldaki kadınlara özel olarak hazırlanmış eş benzeri olmayan bir hükümdür.

MADDE 15

Kanun Önünde Eşitlik

Devletler, kadınların ve kız çocuklarının kanun önünde erkekler ve oğlan çocuklarıyla eşitliğini güvence altına almalıdır. Bu, hukuki danışmanlığa, hizmetlere ve kaynaklara eşit erişimi kapsar. Ayrıca, kadınların (ve bu işlemleri yapmaya yetkili oldukları yaşa geldiklerinde kız çocuklarının) mahkemelerde kendi adlarına konuşma, kredi alma, kiralama, mirastan yararlanma veya bir sözleşmeye imza atma konularında erkekler ve oğlan çocuklarıyla eşit haklara sahip olmalarını da içerir. Devletler, aynı zamanda kadınlarla erkeklerin hareket özgürlüğü ve ikamet edecekleri yer seçiminde aynı haklara sahip olmalarını da güvence altına almalıdır.

MADDE 16

Evlilik ve Aile Hayatı

Devletler, kadınların; evlenip evlenmeme, evleneceği kişiyi seçme, doğum yapma, evlat edinme, çocuk yetiştirme, ne kadar zaman aralığında kaç çocuk yapacağı gibi konulardaki kararlarında erkeklerle aynı haklara sahip olmalarını sağlamalıdır. Evlilik ve boşanma durumunda da kadınlar aynı hak ve sorumluluklara sahip olmalıdır. Kadınlar soyadı, meslek, iş seçimi ve mülk edinme konuları da dahil olmak üzere, eşleriyle aynı bireysel haklara sahip olmalıdır. Bir çocuğun evliliği hukuki olarak geçersizdir ve devletler asgari evlilik yaşını belirlemek için harekete geçmelidir. Ayrıca, tüm evlilikler resmi kayıt altına alınmalıdır.

17 - 22 ARASI MADDELER

Bu maddeler CEDAW Komitesinin nasıl çalıştığını ayrıntılı olarak açıklar. Devletler, Sözleşmenin onaylanıp yürürlüğe girmesinin ardından bir yıl içinde ilk raporunu ve bu rapordan itibaren her dört yılda bir periyodik rapor sunar. Komite, rapor ve STK'lardan gelenler de dahil olmak üzere alınan diğer bilgiler doğrultusunda devlet delegasyonu ile yapıcı bir diyalog sürdürür. Gençlik örgütleri ve STK temsilcileri, Komitenin yılda üç kez toplandığı Cenevre'ye gidip Komite üyeleriyle doğrudan iletişime de geçebilir. CEDAW Komitesi, rapora ve sonuç gözlemlerindeki diyaloga dayanarak endişelerini ortaya koyar ve süreci hızlandırmak üzere tavsiyelerde bulunur. Komite ayrıca tematik alanlarda veya diğer konularda genel tavsiye kararlarını da kabul edebilir.

23 - 30 ARASI MADDELER

Bu maddeler, çekincelerin konulması ve taraf devletler arasında sözleşmenin uygulanması ve yorumlanması ile ilgili ihtilaflara müdahale edebilecek uzlaştırma mekanizmalarına ilişkin yöntemleri tanımlamaktadır.

İHTİYARİ PROTOKOL

Son olarak, CEDAW'ın 2000 yılında yürürlüğe giren bir İhtiyari Protokolü bulunmaktadır. 2016 itibarıyla, **108³ ülke İhtiyari Protokol'ü onaylamış durumdadır⁴.**

İhtiyari Protokol, CEDAW'ın uygulanması için ilave mekanizmalar sunan ek bir protokoldür. **İhtiyari Protokol, kadınların ve kız çocuklarının CEDAW tarafından korunan insan haklarının ihlal edildiğini düşündükleri takdirde CEDAW Komitesine (bireysel veya grup olarak) doğrudan şikâyetle bulunabilmelerini** ve CEDAW Komitesinin bunlara çözüm üretebilmesini sağlar. İhtiyari Protokol, ayrıca CEDAW Komitesinin herhangi bir kaynaktan gelen sistematik ve yaygın ihlalleri ele almasını sağlayan soruşturma prosedürleri ile ilgili düzenlemeler içermektedir.

3 https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=IV-8-b&chapter=4&clang=_en

4 İhtiyari Protokol, Türkiye tarafından 2000 yılında imzalandı ve 2002'de yürürlüğe girdi.

ÖZET OLARAK CEDAW

Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi, kısa adı ile CEDAW, taraf devletlerin tüm alanlarda kadınlara karşı her türlü ayrımcılığı ortadan kaldırmayı ve kadınlara her alanda eşit haklar sağlamayı teşvik eden uluslararası bir sözleşmedir. **CEDAW uluslararası kadın hakları bildirgesi olarak tanımlanır.** Birleşmiş Milletler üyeleri CEDAW'ı 18 Aralık 1979 tarihinde onaylamıştır. **2016 itibarıyla CEDAW'a taraf ülke sayısı 189'dur.**

Madde 1 Kadınlara ve Kız Çocuklarına Karşı Ayrımcılığın Tanımı:

Kadınlara ve kız çocuklarına karşı ayrımcılık, onlara insan haklarından yararlanmalarını engelleyecek şekilde erkekler ve oğlan çocuklarından farklı muamele edilmesi anlamına gelir. Hem doğrudan, hem de dolaylı ayrımcılığı içerir.

Madde 2 Ayrımcılığı Ortadan Kaldırma Yükümlülükleri:

Devletler, kadınlara ve kız çocuklarına karşı her türlü ayrımcılığı ortadan kaldırmak için harekete geçmekle yükümlüdür. Yükümlülükleri arasında kadınları ayrımcılığa karşı koruyan yasalar ve politikalar oluşturmak ve eşitlik ilkesini anayasa ve diğer ulusal yasal düzenlemelere dahil etmek de bulunur.

Madde 3 Uygun Önlemler: Devletler, kadınların ve kız çocuklarının toplumun tüm alanlarında insan haklarından ve temel özgürlüklerden yararlanmalarını güvence altına alacak her türlü uygun önlemi almalıdır.

Madde 4 Geçici Özel Önlemler: Devletler, toplumsal cinsiyet eşitliğine doğru ilerlemeyi hızlandırmak ve kadınlara ve kız çocuklarına karşı ayrımcılığı ortadan kaldırmak için geçici özel önlemler almalıdır.

Madde 5 Toplumsal Cinsiyete Dayalı Kalıp Yargılar: Devletler, kadınlar ve kız çocukları ile erkekler ve oğlan çocukları hakkında ayrımcılığı sürdüren ve kadınlar ve kız çocuklarının tam potansiyellerine ulaşma fırsatlarını sınırlandıran zarar verici toplumsal cinsiyete dayalı kalıp yargıları değiştirmeye çalışmalıdır.

Madde 6 İnsan Ticareti ve Fuhuş: Devletler, kadınlar ve kız çocuklarına yönelik insan ticareti ve fuhuşu ortadan kaldırmalıdır.

Madde 7 Siyasal ve Kamusal Yaşam: Devletler, siyasal ve kamusal yaşamda kadınlar ve kız çocuklarına karşı ayrımcılığı ortadan kaldırmalıdır.

Madde 8 Uluslararası Düzeyde Katılım: Devletler, kadınların ve kız çocuklarının ülkelerini uluslararası düzeyde temsil etme ve uluslararası örgütlerin çalışmalarına katılmaları için eşit haklara sahip olmalarını sağlamalıdır.

Madde 9 Milliyet: Devletler, kadınların kendileri ve çocukları için bir vatandaşlığa geçme, vatandaşlığı koruma veya değiştirme konularında erkeklerle eşit haklara sahip olmasını güvence altına almalıdır. Kadınların yabancı eşlerini kendi uyruklarına geçirmelerine erkeklerle eşit şartlarda izin vermelidir.

Madde 10 Eğitim: Devletler, eğitimde kadınlar ve kız çocuklarına karşı ayrımcılığı ortadan kaldırmalı ve onlara eşit haklar sağlamalıdır.

Madde 11 İstihdam: Devletler, istihdamda kadınlar ve kız çocuklarına karşı ayrımcılığı ortadan kaldırmalıdır. Bu, kişinin kendi mesleğini seçmesi için fırsat eşitliğini ve eşit değerdeki işlerde eşit ücret almasını sağlamayı da kapsar.

Madde 12 Sağlık Hizmetleri ve Aile Planlaması: Devletler, sağlık hizmetlerine erişimde eşitliği güvence altına almalıdır. Kadınlar ve kız çocuklarına karşı sağlık hizmetlerinde ayrımcılık yapılmamasını ve onların aile planlaması ve üreme sağlığı hizmetlerine erişimlerinin olmasını sağlamalıdır.

Madde 13 Ekonomik ve Sosyal Hayat: Devletler, ekonomik ve sosyal hayatta kadınlar ve kız çocuklarına karşı ayrımcılığı ortadan kaldırmalıdır.

Madde 14 Kırsaldaki Kadınlar ve Kız Çocukları: Devletler, kırsal alanlarda yaşayan kadınlar ve kız çocuklarının onlara özgü sorunlarını ve ailelerinin yaşamı için oynadıkları önemli rolü dikkate almalıdır.

Madde 15 Kanun Önünde Eşitlik: Devletler, kadınların ve kız çocuklarının kanun önünde erkekler ve oğlan çocuklarıyla eşitliğini güvence altına almalıdır. Bu, hukuki danışmanlığa, hizmetlere ve kaynaklara eşit erişimi de kapsar.

Madde 16 Evlilik ve Aile Hayatı: Devletler, kadınların; evlenip evlenmeme, evleneceği kişiyi seçme, doğum yapma, evlat edinme, çocuk yetiştirme, ne kadar zaman aralığında kaç çocuk yapacağı gibi konulardaki kararlarında erkeklerle aynı haklara sahip olmalarını sağlamalıdır. Bir çocuğun evliliği hukuki olarak geçersizdir ve ülkeler asgari evlilik yaşını belirlemek için harekete geçmelidir.

17 - 22 Arası Maddeler Bu maddeler, CEDAW Komitesinin nasıl çalıştığını ayrıntılı olarak açıklamanın yanı sıra CEDAW'a taraf olan devletlerde CEDAW'ın uygulanmasının izlenmesi konusunda Komitenin rolünü de açıklar.

23 - 30 Arası Maddeler Bu maddeler CEDAW'ın idaresi ile ilgilidir.

İhtiyari Protokol İhtiyari Protokol, CEDAW'ın uygulanması için ilave mekanizmalar sunar. Bu, CEDAW Komitesinin sistematik ihlalleri ele alabilmesini sağlayan bir soruşturma prosedürünü ve kadınların ve kız çocuklarının CEDAW tarafından korunan insan haklarının ihlal edildiğini düşündükleri takdirde CEDAW Komitesine doğrudan şikâyetle bulunabilmelerinin yolunu da içerir.

KAYNAKLAR

Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi'nden (CEDAW) uyarlanmıştır. Sözleşme'nin İngilizce tam metni: <http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/>

Ergenler İçin Kısaca CEDAW'dan uyarlanmıştır, UNICEF tarafından: http://www.unicef.org/gender/files/CEDAW_In_Brief_For_Adolescent-Web_Version.pdf

CEDAW Kolay Soru-Cevap Kitapçığı, BM Kadın Birimi Karayipler tarafından: <http://caribbean.unwomen.org/en/materials/publications/2004/12/cedaw-made-easy-question-answer-booklet>

CEDAW ve İnsan Hakları, BM Kadın Birimi Asya Pasifik tarafından: <http://asiapacific.unwomen.org/en/focus-areas/cedaw-human-rights>

Ayrımcılıkla Yüzleşme: Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi ve İhtiyari Protokolü, Parlamenterler İçin El Kitabı, Birleşmiş Milletler Kadınların İlerlemesi Birimi ve Parlamentolar Arası Birlik tarafından: http://www.un.org/womenwatch/daw/public/handbook_parliamentarians_cedaw_en.pdf

TEŞEKKÜR

BM Genel Sekreter Başyardımcısı ve BM Kadın Birimi İcra Direktörü Phumzile Mlambo-Ngcuka ve BM Genel Sekreter Yardımcısı ve BM Kadın Birimi İcra Direktör Yardımcısı Lakshmi Puri'nin vizyonunu, ilhamını ve desteğini içtenlikle takdir ediyoruz. Onların ileriye dönük bakış açıları ve gençlerin toplumsal cinsiyet eşitliği gündemine dahil edilmesine yönelik güçlü savunuculukları başlangıçtaki atılımı sağladı ve çalışmalarımızı sürdürmekte bize güç vermeye devam ediyor.

Belgeye katkılarından dolayı Allyson Humphrey, Jason Tan de Bibiana, Rhonda De-Freitas ve Patricia Cortes'e, tavsiyeleri ve belgeyi gözden geçirdikleri için Beatrice Duncan, Carlotta Aiello, Carolin Schleker ve Janette Amer'e teşekkürler.

Ayrıca BM Kuruluşları Arası Gençlik Geliştirme Ağının Gençlik ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Çalışma Grubunun tüm üyelerine destekleri için teşekkür etmek isteriz. Frida Abildgaard, Richard Castillo ve Shruti Kapoor'a katkıları için ve Christian Porter, Molly Pacheco ve Veeha Vohra'ya belgenin son halini gözden geçirdikleri için teşekkürlerimizi sunuyoruz. Adobe'ye de bu belgenin yayınlanmasını sağlayan katkıları için teşekkür ederiz.

FOTOĞRAFLARA KATKIDA BULUNANLAR: Kapak: BM Kadın Birimi/Ryan Brown; İçindekiler: BM Kadın Birimi/Pathumporn Thongking; Sayfa1: Görice Kalkınmada Kadınlar Derneği; Sayfa 2: MHPV; Sayfa 3: BM Kadın Birimi/Stephanie Raison; Sayfa 4: BM Kadın Birimi/Gustavo Stephan; Sayfa 5: Faria Salman; Sayfa 6: BM Kadın Birimi Moldova/Diana Savina; Sayfa 7: BM Kadın Birimi/Ryan Brown; Sayfa 8: Jaco Roets; Sayfa 9: BM Kadın Birimi /Ryan Brown; Sayfa 10: BM Kadın Birimi/Gustavo Stephan; Sayfa 11: Grassroots Soccer/Karin Schermbrucker; Sayfa 12: BM Kadın Birimi Arnavutluk/Violana Murataj; Sayfa 13, Üst: BM Kadın Birimi Tanzania/Deepika Nath; Alt: UNTF/Phil Borges; Sayfa 15: UN RCO Maldivler/Lara L. Hill.

Bu proje Avrupa Birliđi tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

Bu yayın Avrupa Birliđi'nin finansal desteği ile Birleşmiş Milletler Kadın Birimi (UN Women) tarafından uygulanan "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği için Güçlü Sivil Alan" projesi kapsamında hazırlanmış olup, bu yayında geçen ifadeler, Avrupa Birliđi'nin resmi görüşlerini yansıtmamaktadır.

Bu yayın İngilizce'den Türkçe'ye çevrilmiştir. UN Women (Birleşmiş Milletler Kadın Birimi), üçüncü şahıslardan kaynaklanan çeviri hatalarından sorumlu tutulamaz.

©2022 UN Women. Tüm hakları saklıdır.

UN WOMEN TÜRKİYE

✉ infoturkiye@unwomen.org

📍 ParkOran Ofis, Oran Mahallesi,
Kudüs Caddesi, 1/21-58, 06450,
Çankaya/Ankara

☎ +90 312 987 07 77

